

Veivalg for offentlig tjenstepensjon

Noen innspill fra sidelinjen

Axel West Pedersen

NTL-konferanse om offentlig tjenstepensjon 2. juni 2015

Pensjonsreformens hovedprinsipper

- Nytt opptjeningsystem med alleårsregel
Tettere og klarere sammenheng mellom livslønn og pensjon
- Valgfri pensjonsalder fra 62 på nøytrale vilkår:
Den enkelte må selv betale for sitt valg av avgangstidspunkt
- Levealdersjustering(+underregulering):
Pensjonistene må bære kostnadene ved økt forventet levealder

Situasjonen i offentlig sektor

- Nytt opptjeningsystem med alleårsregel
Tettere og klarere sammenheng mellom livslønn og pensjon
- Valgfri pensjonsalder fra 62 på nøytrale vilkår:
Den enkelte må selv betale for sitt valg av avgangstidspunkt
- Levealdersjustering(+underregulering):
Pensjonistene må bære kostnadene ved økt forventet levealder

Utgangspunkt I

Løsningen fra 2009 var i hovedsak bra for eldre årskull av offentlig ansatte, men åpenbart uholdbar på sikt.

Å videreføre status quo er ikke et alternativ

Man kan ikke ta høyde for alt 😞

Beregning av tjenestepensjon – herunder samordning med alderspensjon i folketrygden – skal skje slik at tjenestepensjonen ikke påvirkes av når den nye fleksible alderspensjonen fra folketrygden tas ut. Det gis anledning til å kompensere for levealdersjusteringen av tjenestepensjonen ved å stå i stilling ut over 67 år.

Departementet slår tilbake

Eksempel 1: Person født i 1944

Lønnsinntekt på 420 000 kr. Og full opptjening både i Ft og SPK

Begynner uttak av folketrygdpensjon* ved fylte 67 år

	Går samtidig av og tar ut pensjon fra SPK	Fortsetter i jobb og venter med uttak av pensjon fra SPK til 70 år
Brutto tjenstepensjon	275821	277200
-Samordningsfradrag	206263	248852
=Nettopensjon	69558	28348
+Grunnpensjon	77636	77636
+Tilleggspensjon	148036	148036
=Samlet pensjon	295230	254019
Kompensasjonsgrad	70,3	60,5

Departementet slår tilbake

Eksempel 2: Person født i 1953

Lønnsinntekt på 420 000 kr. Og full opptjening både i Ft og SPK

Begynner uttak av folketrygdpensjon ved 62 år, men fortsetter å jobbe noen år til

	Går av og tar ut SPK- pensjon ved 67 år	Går av ved 68 år når vedkommende har tatt igjen effekten av levealdersjusteringe n (forholdstall=1)	Fortsetter i jobb til 70 år
Brutto tjenestepensjon	262998	277200	277200
- Samordningsfradrag	196674	207294	233966
=Nettopensjon	66324	69906	43234
+Grunnpensjon	58227	58227	58227
+Tilleggspensjon	111027	111027	111027
=Samlet pensjon	235578	239160	212488
Kompensasjonsgrad	56,1	56,9	50,6

Utgangspunkt II

Ønskelig med større likhet i pensjonssystemene mellom offentlig og privat sektor

- Unngå konkurransevridning
- Unngå innelåsning
- Behov for forenkling!

Utgangspunkt III

Men da ikke ved samling i bønn!

Worst case:

- Overgang til innskuddsordninger med opphørende ytelser
- Blåkopi av ny AFP i privat sektor

Ny AFP-ordning i privat sektor

Fra tidligpensjonsordning til en slags...

Supplerende tjenestepensjon

- 0,314% av årlig inntekt
=12,56% etter 40 år=4% av årlig lønn (innskuddsbasert)
- Flexibelt uttak på nøytrale vilkår
- Statstilskudd=1/3 av utgiftene

Ny privat AFP

Opptjeningslogikk:

- Størrelsen på ytelsen knyttet til livslønn
- Viktigere enn OTP (4% av årlig lønn)

«Kvalifikasjonssystem»

- Retten til ytelsen knyttet til vilkår
 - A) Må være i jobb ved start av uttak
 - B) Må ha jobbet kontinuerlig i en AFP-bedrift i minimum tre år før start av uttak
 - C) Må ha jobbet i en AFP-bedrift 7 av 9 siste år før fylte 62

Konsekvens av å ikke fylle vilkårene: gå glipp av pensjonsformue på opp mot 1 million kroner hvorav 1/3 er skattefinansiert statstilskudd

Ny AFP i privat sektor

- Nye mobilitetshindre og mobilitetstriggere
 - Mellom private bedrifter med og uten AFP
 - Mellom offentlig og privat sektor
- Urimelige risikoer for den enkelte
- Integrering med tjenestepensjon?

Påstand:

Det er fullt mulig å få til et tjenestepensjonssystem i offentlig sektor som er kompatibelt med ny folketrygd og i tillegg både enklere, mer økonomisk hensiktsmessig og sosialt rettferdig enn det gamle.

Forbilde for en nødvendig opprydning i privat sektor!

Momenter til en løsning I Brudd

- Alleårsopptjening
 - farvel til sluttlønnsprinsippet og 30 års opptjening
- Netto-samordning (påslag)
 - farvel til brutto-samordning
- Nøytralt uttak
 - farvel til (full) subsidiering av frivillig tidligpensjon
 - mulighet for å kompensere for levealdersjusteringen

Momenter til en løsning II

Kontinuitet

- Ytelsesnivået opprettholdes
- Fordelingsprofilen forbedres
- Ytelsesbasing eller innskuddsbasing á la folketrygden
- Kjønnsnøytralitet – både på ytelses- og finansieringssiden
- Moderat subsidiering av de som går av tidlig (à la «seniortillegget»)
- Sikring av opptjent AFP-rett ved jobbskifte/avgang før nådd pensjonsalder

Uløste problemer I

For dårlig alderspensjon til utføre

- Opptjening bare til 62 år
- Bare delvis og midlertidig skjerming mot levealdersjusteringen

Uløste problemer II

Intet trygdesystem for arbeidstakere 67+

- Forsikring mot arbeidsledighet, uførhet og sykdom opphører ved 67
- Risikerer å bli tatt bort allerede fra 62
- I fremtiden: viktig fase i den enkeltes arbeidsliv uten et solidarisk sosialt forsikringssystem

Momenter til en løsning III

Levealdersjustering av aldersgrensene i ft og tjenestepensjon

- Den nedre aldersgrensen for tidlig uttak (62)
- Alderen der opptjening av alderspensjon for uføre opphører (62)
- Alderen der uførepensjonister tvinges til å ta ut alderspensjon (67)
- Alderen der retten til korttidsytelser opphører (67)

Levealdersjustering av aldersgrensene i ft og tjenstepensjon: konsekvenser

- Automatisk full skjerming av uføre mot levealdersjusteringen
- Ingen snikende privatisering av sosiale risikoer
- Mindre innsparingseffekt
- Mindre ulikhet og fattigdom blant fremtidens pensjonister